

شرکت تعاونی تولیدی توزیعی هیات علمی دانشگاه تهران

طرح پژوهشی - آزمایش فارمی دارو و مواد افزودنی

بررسی اثرات کاربرد « مکمل برتر غذائی آبزیان » در تغذیه بچه ماهیان خاویاری به منظور افزایش تولید و ایمنی مقاومت در برابر تنش های محیطی و پیشگیری از بیماریها

کارفرما: شرکت تعاونی تولیدی توزیعی هیات علمی دانشگاه تهران

مجری: دکتر قباد آذری تاکامی استاد دانشگاه و رئیس شاخه شیلات فرهنگستان علوم

تیرماه ۱۳۹۷

۱- عنوان پروژه

بررسی اثرات کاربرد « مکمل برتر غذائی آبزیان » در تغذیه بچه ماهیان خاویاری به منظور افزایش تولید ، ایمنی و مقاومت در برابر تنش های محیطی و پیشگیری از بیماریها .

۲- معرفی دارو (افزودنی) و هدف از آزمایش

این افزودنی بی همتا و بسیار مفید که اختصاصاً برای آبزیان تهیه شده است شامل ترکیبات زیر می باشد :

- عصاره های بتا گلوکان ها *B glutans* و ممان اوگیلو ساکارید ها *Mamman oligosacchrides*

(*Mos*) برگرفته از مخلوط غشاء سلولی ۵ گونه از باکتریهای با سیلوس و مخمر .

- مخلوط آنزیمهای ضروری ؛ آمیلاز ، پروتئاز ، سلولاز ، لیپاز .

- باکتریهای زیست یار *Probiotic bacteria* (*Paecium lactobacillus acidophilus*)

(*Pediococcus acidilactici* و *Enterococcus*)

-عصاره های تخمیری از *Aspergillus orzae* و *Aspergillus niger* .

به علاوه پرمیکس ویتامینی و عناصر معدنی و ترکیب های اسید آمینه .

هدف از این بررسی : افزایش هیدرولیز و جذب غذا ، افزایش رشد و بهبود فاکتورهای تغذیه ای بهسازی

محرکهای ایمنی ، تأمین باکتریهای مفید دستگاه گوارش ماهی و میگو تأثیر بر عوامل پاتوژن و پیشگیری از

بیماریها و مقاومت در مقابل تنش های محیطی .

این فرآورده به صورت پودر نرم قهوه ای روشن و اندکی تلخ مزه می باشد و به مدت یکسال بویژه در یخچال قابل

نگهداری است .

۳- شرح دارو (یا مواد) مورد آزمایش شامل ترکیبات ، دوز دارو و راه و نحوه مصرف .

این مواد شامل یک افزودنی یا مکمل غذایی خاص آبزیان است که به عنوان یک محصول کاملاً « ارگانیک » حاوی عصاره غشاء سلولی چند نوع باکتریهای باسیلوس و مخمر عصاره های تخمیری قارچی ، باکتریهای زیست یار و پریمیکس ویتامینی و معدنی و اسیدهای آمینه ضروری است .
این فرآورده با دوز 150 PPM تا 200 PPM به ترتیب به غذای میگو و ماهی اضافه می شود .
در موارد اضطراری این دوز می تواند تا 500 PPM به غذای آبزیان اضافه شود .
با توجه به نوع آبی مورد آزمایش (بچه ماهیان خاویاری) غذای مورد نظر مخلوط با مکمل با توجه به وزن و درجه حرارت میزان آن محاسبه و روزانه به مدت حداکثر ۸ هفته مصرف می شود.

۴- سیستم آزمایش

نوع حیوان :

در این پروژه حیوان هدف بچه ماهیان خاویاری می باشد که در وزنه های ۲ تا ۵ گرمی مورد آزمایش قرار می گیرند . این بچه ماهیان از نظر جنسی (نر و مادگی) به صورت ظاهری قابل تفکیک نیستند بنابراین مخلوط آنها در حیطه آزمایش قرار خواهند گرفت .

تعداد ۲۷۰ قطعه از بچه ماهیان در سه تیمار و سه تکرار در حوضچه های مخصوص مورد آزمایش قرار خواهند گرفت . تیمار ۱ و ۲ با سه تکرار با دوز ۲۰۰ و ۳۰۰ قسمت در میلیون و یک تیمار شاهد بدون مکمل در سه تکرار در نظر گرفته شده است . مدت آزمایش حداکثر تا ۸ هفته صورت خواهد گرفت .

محل آزمایش در یکی از مزارع پرورش ماهیان خاویاری در نظر گرفته شده است که با تصویب این پروژه محل دقیق آزمایش انتخاب خواهد شد .

در این پروژه از طرح آماری در قالب طرح کاملاً تصادفی (Completely Randomized Design) CRD در سه تکرار برای هر تیمار و شاهد استفاده می شود .

جهت تجزیه و تحلیل داده ها و میانگین حاصله از هر آزمایش ، از آزمون واریانس دو طرفه ANOVA و جهت تعیین اختلاف معنی دار آماری از روش دانکن در سطح ۹۵ درصد $P < 0.05$ استفاده می شود . تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزارهای

SPSS 19 و رسم نمودارها به کمک Excel 2015 صورت می گیرد.

۵- روش آزمایش به طور دقیق

مراحل اجرای این پروژه به شرح زیر خواهد بود :

۵-۱- انتخاب بچه ماهی خاویاری و معاینات بهداشتی و دامپزشکی و حمل و استقرار بچه ماهیان در حوضچه های مورد بررسی ، آدابتاسیون به محیط آزمایش ، توزین و شمارش تیمارها .

۵-۲- برآورد میزان تغذیه با توجه به وزن و درجه حرارت و محاسبه و طرز اضافه کردن مکمل به غذا و تعیین خط مشی تغذیه و توزین غذا در طول دوره آزمایش .

۵-۳- بیومتری (زیست سنجی) بچه ماهیان ۵ بار انجام خواهد شد : بار اول در شروع آزمایش و بار آخر پس از اتمام دوره آزمایش و سه بار در فاصله بین آزمایش ها به مدت هر ۱۵ روز به صورت تصادفی .

۵-۴- میزان درصد زنده مانی % SR بر اساس تعداد تلفاتی که در دوره آزمایش حاصل شده درصد زنده مانی ماهی مورد نظر با فرمول زیر به دست می آید :

$$100 \times \text{تعداد اولیه افراد} / \text{تعداد تلفات در روز N ام} - \text{تعداد اولیه افراد کشت داده شده} = \% \text{ SR}$$

درصد نسبی زنده مانی در این پروژه (RPS) **Relative % of Survival**

$$\text{RPC} = \frac{\% \text{ mortality in experimental treatment}}{\% \text{ mortality of Control group}} \times 100$$

بررسی تلفات دوره آزمایش به تفکیک تیمارها و ثبت و شمارش و نگهداری آنها در فرمالین به منظور تعیین درصد نسبی زنده مانی در طول اجرای آزمایش .

۵-۵- بررسی فاکتور رشد ، تولیدی و تغذیه با فرمولهای زیر :

$$\text{SGR} = 100 \times (\text{Ln}w_1 - \text{Ln}w_0) / t$$

شاخص رشد ویژه

Specific growth rate

Ln : لگاریتم طبیعی

w1 : وزن نهایی بر حسب گرم

w0 : وزن اولیه بر حسب گرم

t : دوره آزمایش بر حسب روز

$$\text{FCR} = \frac{\text{FC}}{\text{Bf} - \text{Bi}}$$

ضریب تبدیل غذائی **Feed conversion Ratio**

FC = غذای مصرف شده ، وزن خشک گرم

Bf = بیوماس نهایی ، وزن تر گرم

Bi = بیوماس اولیه ، وزن تر گرم

شاخص وضعیت **Condition Factor** میزان فربهی (چاقی - لاغری)

$$\text{CF} = \frac{W}{L^3} \times 100$$

W = وزن بر حسب گرم

L³ = طول بر حسب سانتی متر

بازده مصرف پروتئین Protein efficiency Rate وزن تولید شده به ازای مقدار پروتئین مصرفی :

$$PER = \text{g Live weight gain} / \text{g Protein intake}$$

گرم پروتئین خورده شده / وزن زنده بدست آمده (گرم)

تولید خالص ماهی Body Weight Gain

$$BWG = (W_{t2} - W_{t1}) \times N$$

تعداد ماهی = N وزن اولیه ماهی (گرم) = W_{t1} وزن نهایی ماهی (گرم) = W_{t2}

6-5- فاکتورهای ایمنی و خون شناسی- در این بررسی پس از خونگیری از ماهیها و جداکردن سرم بوسیله سانتریفوژ و نگهداری در 80°C - برای آزمایش های مربوطه به آزمایشگاه منتقل خواهد شد .

شاخص های ایمنی Lysozyme ، CH 50 ، Igm

قسمتی از خونهای دریافتی با ماده ضد انعقاد جمع آوری شده برای آزمایشهای فاکتورهای خونی به آزمایشگاه منتقل خواهند شد.

شمارش گلبولهای قرمز و سفید (WBC ، RBC) ، هماتوکریت (HCT) تشخیص افتراقی گلبولهای سفید (لنفوسیت ، توتروفیل

، بازوفیل ، منوسیت ، ائوزینوفیل) اندازه گیری هموگلوبین بر حسب گرم در دسی لیتر g / d lit

Igm کل _ تشخیص ایمنوگلوبین کل

میزان آلبومین و لیزو زیم سرم

۶- تست های استرس - در این آزمایشها تلفات تیمارهای آزمایش و شاهد تعیین و مقایسه خواهد شد .

تست استرس بافرمالین ۵۰ و ۱۰۰ ppm به مدت ۶۰ دقیقه .

تست شوری ppt ۲۰ و ppt ۳۰ و ppt ۴۰ به مدت ۶۰ دقیقه .

تست کاهش اکسیژن در حرارت نرمال پرورش .

تست حرارتی در حرارتهای ۲۵ و ۳۰ و ۳۵ درجه سانتیگراد به مدت یک ساعت

تست آمونیاک .

۷- بررسیهای فاکتورهای فیزیکی و شیمیائی آب

حرارت T^{OC} ، PH ، اکسیژن محلول (mg / lit) D.O شفافیت transparency .

آمونیاک ($NH_3\_NH_4$) N (mg / lit) و نیتريت آب NO_2 mg / lit .

۸- در صورت لزوم تعدادی از ماهیان تیمار آزمایش و شاهد در اختیار دفتر بهداشت و بیماریهای آبزیان سازمان دامپزشکی قرار داده

خواهد شد تا نسبت به رویا روئی نمونه ها (challenge) با یکی از بیماریهای عفونی شایع در ایران آزمایش نمایند تا میزان کارآیی

این مکمل در مقابله با بیماری مشخص شود .

برآوردهای هزینه های پروژه :

مواد مصرف شدنی :

- تهیه و خرید مکمل غذایی آبزیان
  - خرید بچه ماهیان خاویاری ۳۰۰ قطعه
  - تهیه غذا برای تغذیه بچه ماهیان
  - داروهای ضد عفونی و مواد بیهوش کننده ماهی (پودر میخک)
  - دستکش ، پنبه ، نظیف
  - سایر ملزومات .....
- ریال ۵۰/۰۰۰/۰۰۰/-

مواد مصرف نشدنی :

- دستگاهها و کیت های آزمایشگاهی (تجزیه شیمیایی آب)
  - ظروف و مخازن پرورشی (وان ، سطل ، ساچوک ، وسایل صید ، بُرس ...)
  - ترازوهای حساس برای توزین بچه ماهیها
  - تخته بیومتری .....
- ریال ۱۲۵/۰۰۰/۰۰۰/-

هزینه های اماکن پرورش ماهی (آب ، برق ، پرسنل و سایر ...) ..... ریال ۲۵/۰۰۰/۰۰۰/-

هزینه های پرسنلی : حق التحقیق مجربان و کارشناسی ، دستمزد کارگری و تکنسین ...
بررسیهای آماری ، تایپ و تکثیر ، عکس و اسلاید و ... .. ریال ۵۰/۰۰۰/۰۰۰/-

هزینه های مسافرت ، اقامت و سایر هزینه های جنبی ..... ریال ۳۰/۰۰۰/۰۰۰/-

هزینه های آزمایشگاهی : فاکتورهای خونی و آنزیمی و تستهای استرس ..... ریال ۸۰/۰۰۰/۰۰۰/-

پیش بینی نشده ..... ریال ۳۰/۰۰۰/۰۰۰/-

ریال ۳۸۰/۰۰۰/۰۰۰/-

جمع